

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2025 m. lapkričio 14 d. Nr. 21RE3-213 (AG3-174/23-2025)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Vaidos Jokubauskaitės, Danutės Kulikauskienės, Ramintos Ramanauskienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Svetlanos Sinkevičienės, sekretoriaujant Loretai Gusevienei, dalyvaujant pareiškėjai „Asmuo X“,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjų „Asmuo X“ ir „Asmuo Y“ skundą atsakovei Vilniaus miesto savivaldybės administracijai dėl sprendimų panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjai „Asmuo X“ ir „Asmuo Y“ (toliau abu kartu – ir pareiškėjai) 2025 m. spalio 10 d. Lietuvos administracinių ginčų komisijai pateikė skundą „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2025-09-11 sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl pakartotinio prašymo nustatyti žemės sklypui (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) naudojimo būdus“ (6 priedas) ir dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2025-07-14 sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl atsisakymo nustatyti žemės sklypui (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) naudojimo būdus“ (5 priedas)“ (toliau – skundas) prašydami panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – ir atsakovė arba Administracija) 2025 m. rugsėjo 11 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl pakartotinio prašymo nustatyti žemės sklypui (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) naudojimo būdus“ (toliau – ir Raštas) ir atsakovės 2025 m. liepos 14 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl atsisakymo nustatyti žemės sklypui (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) naudojimo būdus“ (toliau – ir Sprendimas) ir įpareigoti Administraciją per Lietuvos administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pirmiausia pareiškėjai skunde aptaria tokias aplinkybes, nurodydami, kad Vilniaus miesto apylinkės teismas 2023 m. rugpjūčio 4 d. sprendimu (civilinė byla Nr. e2YT-239-820/2023) tenkino pareiškėjo „Asmuo Y“ pareiškimą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo bei nustatė juridinę reikšmę turintį faktą, kad žemės sklype, kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), esančiame Vilniaus mieste (toliau – Sklypas), buvo vieno gyvenamojo namo sodyba. Pažymima, kad juridinę reikšmę turintis faktas nustatytas sodybos atstatymo tikslu. Tada, pasak pareiškėjų, jie kreipėsi į Administraciją su prašymu organizuoti žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą, kurio tikslai – padalyti žemės sklypą į du ar daugiau žemės sklypų ir nustatyti žemės sklypo naudojimo būdus, nes atkūrus nuosavybės teisę sklypui nebuvo nustatytas naudojimo būdas. Administracija 2024 m. sausio 17 d. raštu Nr. A256-58/24(3.3.15.4E-PAS) atsisakė organizuoti Sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą, bet nurodė, kad Sklypui galimai galėtų būti nustatomas naudojimo būdas, suteikiantis teisę statyti pastatus buvusios sodybos vietoje, kartu atkreipė dėmesį, jog minėtas Sklypas patenka į dvi funkcines zonas, todėl šioms dalims turėtų būti nustatomi skirtingi naudojimo būdai,

kurie yra galimi pagal Bendrojo plano sprendinius. Tuomet pareiškėjai 2024 m. kovo 7 d. atsakovės prašė nustatyti žemės sklypo naudojimo būdus: vienbučių-dvibučių gyvenamųjų pastatų statybai ir rekreacinių teritorijų, o Administracija 2024 m. kovo 7 d. raštu Nr. A51-34851/24(2.14.2.12E-ŽEM) „Dėl prašyme nustatytų trūkumų šalinimo“ nurodė, kad nepateiktas žemės sklypo planas su konkrečiais pageidaujamais žemės naudojimo būdais, bei paprašė per 10 d. d. nuo šio pranešimo gavimo dienos pašalinti prašyme nustatytus trūkumus. Atitinkamai 2024 m. kovo 21 d. atsakovei buvo pateikta UAB „(duomenys neskelbtini)“ parengta Sklypo schema su pageidaujamais Sklypo naudojimo būdais, tačiau Administracija atsisakė jį priimti, teigdama, kad pateiktas planas su jame nurodytais konkrečiais naudojimo būdais nėra pasirašytas Sklypo savininkų. Pareiškėjai pažymi, kadangi viena iš Sklypo bendraturčių Janina Kološevska atsisakė pasirašyti Sklypo schemą su pageidaujamais Sklypo naudojimo būdais, 2024 m. lapkričio 19 d. jie kreipėsi į Vilniaus miesto apylinkės teismą pripažinti ieškovų „Asmuo X“ ir „Asmuo Y“ teisę nustatyti Sklypui naudojimo būdus – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų bei rekreacinės teritorijos, pagal UAB „(duomenys neskelbtini)“ 2024 m. balandžio 19 d. parengtą naudojimo būdų nustatymo planą M1:1000, be atsakovės, J. K. rašytinio pritarimo naudojimo būdų nustatymo plane ir leisti įregistruoti šiuos nustatytus Sklypo kadastro duomenis VĮ Registrų centre be atskiro atsakovės J. K. rašytinio sutikimo. Vilniaus apylinkės teismas 2025 m. vasario 21 d. pareiškėjų ieškinį tenkino (Civilinė byla Nr. e2-2417-1200/2025).

Toliau skunde pareiškėjai nurodo, kad įsiteisėjus minėtam teismo sprendimui, 2025 m. kovo 18 d. jie kreipėsi į Administraciją, prašydami nustatyti Sklypui vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų ir rekreacinių teritorijų naudojimo būdus, tačiau atsakovė 2025 m. liepos 14 d. Sprendimu atsisakė nustatyti Sklypui naudojimo būdus, nors pripažino, kad Sklypas patenka į miškų ir miškingų teritorijų (funkcinės zonos numeris KRE-1-1) ir ekstensyvaus užstatymo zonas (funkcinės zonos numeris KRE-1-2), kas reiškia, kad vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų ir rekreacinių teritorijų naudojimo būdai neprieštarauja Bendrojo plano sprendiniams, tačiau kartu Administracija atkreipė dėmesį, „kad Teritorijų planavimo įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinta, kad bendruosiuose planuose nustatytoms urbanizuotoms ir urbanizuojamoms teritorijoms, kai numatomas teritorijos vystymas, o numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir (ar) suprojektuotos inžinerinės ir (ar) socialinės savivaldybės infrastruktūros ir ją reikia planuoti, rengiami detalieji planai“. <...> „Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad teritorijos susisiekimo infrastruktūra yra nepakankama ir ją, manytina, vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punktu, reikia planuoti rengiant detalų planą“.

Pareiškėjai skunde teigia, kad jie 2025 m. liepos 23 d. pakartotinai kreipėsi į Administraciją, atkreipdami dėmesį, kad Sklypas yra (duomenys neskelbtini) kraštovaizdžio draustinyje, kuriame urbanizacija negalima pagal Saugomų teritorijų įstatymą, kad sklypas patenka į miškų ir miškingų teritorijų ir ekstensyvaus užstatymo zonas. Pareiškėjų vertinimu, Teritorijų planavimo įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punktas, kuriuo rėmėsi Administracija, atmesdama jų prašymą, Sklypui negali būti taikomas, nes tai nėra urbanizuojama ar urbanizuotina teritorija. Pareiškėjų teigimu, nustačius Sklypo naudojimo būdus, būtų rengiamas sodybos atstatymo projektas pagal teisme įrodytą juridinę reikšmę turintį faktą.

Skunde akcentuojama, kad Administracija skundžiamame Rašte, visgi, darė išvadą, „kad Sklype planuojama statyba, tačiau vidinio pasitarimo metu buvo nuspręsta, kad esamas privažiuojamasis kelias nuo (duomenys neskelbtini) gatvės iki Sklypo nėra tinkamas planuojant Sklype plėtoti vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų užstatymą. Atsižvelgdami į tai, kas nurodyta, pakartotinai informuojame, kad nagrinėjamu atveju Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatos turi būti taikomos, todėl, atsižvelgiant į tai, kad teritorijos susisiekimo infrastruktūra yra nepakankama, ją, vadovaujantis pirmiau minėtomis teisės aktų nuostatomis, reikia planuoti rengiant detalų planą“. Pareiškėjai su atsakovės išvadamis nesutinka, nes, anot jų, Sklypas nėra urbanizuojamoje teritorijoje, ir kritikuoja Administracijos manymą, kad teritorijos susisiekimo infrastruktūra yra nepakankama ir kad ją, vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punktu, reikia planuoti rengiant detalų planą. Kartu pareiškėjai akcentuoja, kad sklypas yra draustinio teritorijoje, todėl jame nebus „plėtojamasi vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų

teritorijų užstatymas“, kaip rašoma Rašte, Sklype galimas tik vienos sodybos atstatymas, todėl susisiekimo infrastruktūra yra pakankama. Be to, atkreipia dėmesį, kad Administracija teikė atsiliepimą civilinėje byloje Nr. e2-2417-1200/2025 dėl žemės sklypo naudojimo būdų nustatymo bei atsakovės J. K. rašytinio pritarimo naudojimo būdų nustatymo plane, tačiau jame neakcentavo, kad bus reikalingas detalus planas, o naudojimo būdų nustatymo planas nereikalingas.

Atsakovė atsiliepimu su skundu nesutinka ir prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime atsakovė iš esmės atkartoja tas pačias faktines susiklosčiusios situacijos aplinkybes, kurios nurodytos ir pareiškėjų skunde.

Toliau atsakovė dėsto argumentus, kodėl Raštas ir Sprendimas pripažintini teisėtais: 1) pareiškėjai skunde nenurodo, kurių teisės aktų nuostatų neatitinka Raštas ir Sprendimas, nepateikia jokių aplinkybių, darančių juos neteisėtais, neišsamiais ar kokia aktuali informacija nebuvo juose pateikta; 2) pareiškėjai skunde nesutinka, kad „sklypas yra urbanizuojama teritorija“; 3) atkreipia dėmesį, kad 2025 m. liepos 14 d. Sprendimas nebuvo apskūstas vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 29 straipsnio 1 dalimi, ir pareiškėjai jį skundžia praleidę administraciniam sprendimui numatytą apskundimo terminą; 4) 2025 m. rugsėjo 11 d. Raštas yra informacinio pobūdžio, kuriame tik nurodyta, kad Administracijos pozicija nagrinėjamu klausimu nėra pasikeitusi.

Detaliau atsakovė nurodo, kad 2025 m. liepos 14 d. Sprendimas pareiškėjams buvo išsiųstas el. paštu – (duomenys neskelbtini), tačiau pareiškėjai į Komisiją dėl Sprendimo panaikinimo kreipėsi tik 2025 m. spalio 10 d., t. y. praleidę ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatytą vieno mėnesio terminą skundai paduoti, pagrįsto prašymo šį terminą atnaujinti nepateikė, todėl darytina išvada, jog nėra teisinio pagrindo ginčą šioje dalyje nagrinėti iš esmės.

Atsiliepime nurodoma, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) ne kartą konstatavo, kad administraciniai aktai, dėl kurių galima pateikti skundą, pagal ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir 23 straipsnio 1 dalį, yra visi viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai, nepaisant tų aktų formos, taip pat veiksmai (neveikimas), sukeltys asmeniui teises pasekmes, t. y. darantys įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams. Vadovaujantis šiomis teisės normomis, administraciniam teismams priskirta nagrinėti administracines bylas dėl viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų, taip pat veiksmų (neveikimo), darančių įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams, teisėtumo (žr., pvz., LVAT 2008 m. rugsėjo 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS525-540/2008, 2012 m. sausio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS756-868/2011, 2016 m. lapkričio 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-881-492/2016). Remdamasi teismų praktika, Administracija tvirtina, kad skundžiamas Raštas yra informacinio pobūdžio, jame nėra konstatuotas kokių nors pareiškėjų pareigų neįvykdymo faktas, jame tik nurodyta, kad pareiškėjų prašymas jau yra išnagrinėtas ir administracinis sprendimas pateiktas 2025 m. liepos 14 d. raštu. Atsakovės teigimu, Rašte, be kita ko, papildomai buvo aiškiai ir išsamiai aptarti Bendrojo plano sprendiniai, kuriuose nurodyta, kad gyvenamoji zona, taip pat ekstensyvaus užstatymo funkcinė zona priskiriama urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinėms zonoms. Kartu pabrėžiama, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAĮ) 11 straipsnio 3 dalies 3 punktą prašymas ar skundas gali būti nenagrinėjamas, jeigu paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą.

Taip pat atsakovė nesutinka su skundo teiginiais, kad ginčo sklypas yra draustinio teritorija, todėl jame nebus „plėtojamas vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų užstatymas“, nes sklype galimas tik vienos sodybos atstatymas ir susisiekimo infrastruktūra yra pakankama. Šiuo aspektui atsakovė pažymi, kad atstatant sodybą ir bus plėtojamas teritorijos užstatymas, todėl nagrinėjant pareiškėjų pateiktus prašymus ir buvo vertinamas esamos infrastruktūros pakankamumas teritorijos vystymui. Skundžiamame Sprendime pareiškėjams buvo aiškiai ir išsamiai nurodyta, kad išanalizavus Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos suvestinį skaitmeninį žemėlapi (nuoroda į

žemėlapi: <https://maps.vilnius.lt/map/shared-theme?sharedId=f5462161-b1b0-4dab-af42-14c6aa27c48>) buvo nustatyta, jog teritorijoje, kurioje yra žemės sklypas (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)), nėra išvystyta susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra, t. y. iki minėto žemės sklypo nėra suplanuoto ir (ar) suprojektuoto privažiavimo, kuris atitiktų statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933 (toliau – Reglamentas), keliamus reikalavimus. Papildomai akcentuojama, kad STR IX skyriaus 10 lentelėje, kurioje nurodyti pagrindiniai gatvių techniniai parametrai, 5 eilutėje DS gatvės kategorijos (taikomos esamose urbanizuotose, kompaktiškai vienbučiais ir dvibučiais gyvenamaisiais pastatais užstatytose teritorijose ir senamiesčiuose <...>) minimalus atstumas tarp gatvės raudonųjų linijų numatytas 5 m. Kartu atsakovė atkreipia dėmesį, kad keliuko plotis nuo (duomenys neskelbtini) g. link sklypo yra tik apie 4,5 m (schema pridedama), kas reiškia, jog tai neatitinka Reglamente keliams nustatytų reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta ir įvertinus nurodytas aplinkybes buvo priimti skundžiami viešojo administravimo subjekto sprendimai.

Atsakovės teigimu, pareiškėjai skunde nepateikė jokių paaiškinimų dėl esamos infrastruktūros, o deklaratyviai nurodo, kad ji yra pakankama.

Apibendrinant atsiliepime teigiama, kad skundžiamame Sprendime ir Rašte atsakovės motyvų išdėstymas yra adekvatus, aiškus ir pakankamas, be kita ko, nurodyti pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi, priimdamas administracinį sprendimą, o pareiškėjų skunde absoliučiai nenurodoma, kokį teisės aktą pažeidė atsakovė. Atsakovės vertinimu, pareiškėjams pateikti skundžiami atsakymai atitinka VAĮ ir kitų teisės aktų reikalavimus. Tai, kad pareiškėjų netenkino jų prašymo nagrinėjimo rezultatas, administracinių rašto (raštu) turinys, tai nesudaro nei teisinio, nei faktinio pagrindo naikinti administracinius sprendimus.

Trečiasis suinteresuotas asmuo J. K. (toliau – ir Trečiasis asmuo) byloje pateiktu atsiliepimu į pareiškėjų skundą prašo bylą nagrinėti jai nedalyvaujant, atsižvelgiant į jos atsiliepime išdėstytą poziciją.

Trečiasis asmuo atsiliepime nurodo, kad, jos manymu, tikrasis „Asmuo Y“ suinteresuotumas yra paskubomis įteisinti savo nelegalų statinį jų bendrame Sklype, renkant visų bendraturčių parašus dėl Sklypo naudojimo būdo nustatymo pateikiant Administracijai 2024 m. sausio 24 d. prašymą (reg. 2024 m. vasario 14 d. Nr. (duomenys neskelbtini)). Nurodo, kad „Asmuo Y“ renkant parašus dėl Sklypo naudojimo būdo nustatymo, ji, J. K., pasirašė, manydama, kad naudojimo būdas bus vienodas visam Sklypui.

Anot Trečiojo asmens, ji buvo klaidinama ir ignoruojama, nebuvo tinkamai informuojama apie gautus iš Administracijos atsakymus bei tolesnius „Asmuo X“ susirašinėjimus su Administracija bei jos veiksmus dėl visų bendraturčių Sklypo naudojimo būdo nustatymo, buvo įsitikinusi, kad visam Sklypui bus priskirtas vienodas vienbučių–dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos naudojimo būdas.

Trečiojo asmens teigimu, pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 26 straipsnį ir Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 1 dalį, žemės sklypo naudojimo būdas turi būti nustatomas vienodas visam sklypui, o ne atskirai skirtingoms dalims. Sprendimai dėl bendros nuosavybės valdymo turi būti priimami visų bendraturčių sutarimu, o ji (J. K.) nepritarė, kad jos Sklypo dalis priklausytų rekreacinei teritorijai, tuo tarpu pareiškėjams bei jų giminėms – bendraturčiams – vienbučių–dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijai.

Trečiasis asmuo atsiliepime daro išvadą, kad pareiškėjai veikė nesąžiningai, siekdami įteisinti savavališkai pastatytą statinį jų bendrame Sklype, neatsižvelgdami į jos, kaip bendraturtės, interesus. Teigia, kad ji (J. K.) tapo pareiškėjų nelegalaus statinio įteisinimo auka ir įkaite, nes jos teisės į nuosavybę buvo ignoruojamos bei pažeistos, nes jai priklausanti Sklypo dalis neteisėtai priskirta rekreacinei zonai.

Skundas tenkintinas iš dalies.

Šioje byloje pareiškėjai ginčija atsakovės 2025 m. rugsėjo 11 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl pakartotinio prašymo nustatyti žemės sklypui (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) naudojimo būdus“ (minėta, toliau – Raštas) ir 2025 m. liepos 14 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl atsisakymo nustatyti žemės sklypui (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) naudojimo būdus“ (minėta, toliau – ir Sprendimas), kuriais atsisakyta pagal pareiškėjų prašymą nustatyti Sklypo naudojimo būdus.

Pareiškėjai 2025 m. kovo 18 d. pateikė atsakovei prašymą nustatyti Sklypui vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų ir rekreacinių teritorijų naudojimo būdus.

Atsakovė skundžiamu 2025 m. liepos 14 d. Sprendimu netenkino minėto pareiškėjų prašymo.

Pareiškėjai 2025 m. liepos 23 d. dar sykį kreipėsi į atsakovę su prašymu nustatyti naudojimo būdus neurbanizuotai ir neurbanizuojamai teritorijai (Sklypui) (toliau – pakartotinis prašymas).

Atsakovė skundžiamame 2025 m. rugsėjo 11 d. Rašte nurodė pareiškėjams, kad jų 2025 m. kovo 18 d. prašymas nustatyti Sklypui vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų ir rekreacinių teritorijų naudojimo būdus jau buvo išnagrinėtas ir į jį atsakyta atsakovės Sprendimu, kuriame buvo nurodytos teisinės ir faktinės aplinkybės, lėmusios tokio sprendimo priėmimą, todėl dar sykį to paties klausimo nenagrinės.

Nesutikdami su atsakovės Raštu, pareiškėjai skundu kreipėsi į Komisiją, savo skundą argumentuodami tuo, kad, jų manymu, Teritorijų planavimo įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punktas, kuriuo rėmėsi atsakovė, atmesdama jų prašymą, Sklypui negali būti taikomas, nes tai nėra urbanizuojama ar urbanizuotina teritorija, Sklypas yra (duomenys neskelbtini) kraštovaizdžio draustinyje, kuriame urbanizacija negalima pagal Saugomų teritorijų įstatymą. Skunde pareiškėjai taip pat kritikuoja atsakovės argumentą dėl Sklypo teritorijos susisiekimo infrastruktūros nepakankamumo, t. y. kad esamas privažiuojamasis kelias nuo (duomenys neskelbtini) gatvės iki Sklypo nėra tinkamas planuojant Sklype plėtoti vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų užstatymą ir kad teritoriją reikia planuoti rengiant detalų planą. Pareiškėjai akcentuoja, kad Sklypas yra draustinio teritorijoje, jame nebus plėtojamas vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų užstatymas, Sklype galimas tik vienos sodybos atstatymas, todėl susisiekimo infrastruktūra yra pakankama.

Ginčo santykiams aktualios VAĮ, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 patvirtintos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės), Teritorijų planavimo įstatymo, Saugomų teritorijų įstatymo nuostatos.

VAĮ 11 straipsnio 1 dalis nustato, kad asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles, t. y. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės).

Taisyklių 45 punkte nustatyta, kad į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAĮ 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktuali klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAĮ 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Pagal VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 3 punktą, prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu paaiškėja, kad dėl to paties klausimo atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą.

Kaip šiame sprendime jau minėta aukščiau, pareiškėjai skundu prašo panaikinti Administracijos 2025 m. rugsėjo 11 d. raštą „Dėl pakartotinio prašymo nustatyti žemės sklypui (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) naudojimo būdus“ (minėta, Raštas) ir Administracijos 2025 m. liepos 14 d. sprendimą „Dėl atsisakymo nustatyti žemės sklypui (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) naudojimo būdus“ (minėta, Sprendimas) bei įpareigoti atsakovę per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Vadovaujantis VAI 14 straipsniu, asmuo turi teisę apskusti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinį sprendimą ar kitokią viešojo administravimo subjekto atsakymą į asmens prašymą ar skundą arba veiksma (neveikimą), taip pat viešojo administravimo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus šio įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo administracinio sprendimo ar atsakymo įteikimo (paskelbimo) asmeniui tam pačiam viešojo administravimo subjektui arba aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, arba administraciniam teismui.

Pareiškėjai ginčo situacijoje, Komisijos vertinimu, pasirinko alternatyvią Sprendimo apskundimo galimybę. Atsakovei vėliau priėmus skundžiamą Raštą, pareiškėjai jį apskundė Komisijai, kaip išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai.

Komisija, įvertinusi aplinkybę, kad pareiškėjai dėl atsakovės Sprendimo su skundu savalaikiai į Komisiją nesikreipė, sprendžia, jog Komisijos kompetencijai šiuo atveju, vadovaujantis Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 6 punktu, numatančiu, kad byla nutrauktina, kai paaiškėja, kad skundas (prašymas) buvo priimtas praleidus nustatytus jo padavimo terminus ir pareiškėjas neprašė termino atnaujinti, nagrinėti pareiškėjų skundą dalyje dėl atsakovės Sprendimo panaikinimo nepriklauso, todėl šioje dalyje byla nutrauktina. Toliau sprendime Komisija pasisakys dėl skundžiamo Rašto teisėtumo.

Iš bylos duomenų matyti, kad pareiškėjai, nesutikdami su atsakovės Sprendimu, nurodydami naujas aplinkybes apie tai, kad, jų vertinimu, vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymu, ginčo Sklypas yra neurbanizuojamoje teritorijoje ir dėl to nereikalinga rengti detalų planą, o esanti infrastruktūra buvusios sodybos atstatymui yra pakankama, pakartotiniu prašymu kreipėsi į atsakovę, prašydami nustatyti Sklypui naudojimo būdus.

Komisijos vertinimu, kadangi pareiškėjai atsakovės Sprendimą faktiškai apskundė pačiai atsakovei, pateikdami atsakovei pakartotinį prašymą, atsakovė turėjo pareigą pareiškėjų pakartotinį prašymą su jame nurodyta nauja aplinkybe išnagrinėti ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą, kaip numatyta Taisyklių 45.3 papunktyje.

Atsakovė skundžiamame Rašte nurodė aukščiau aptartą VAI 11 straipsnio 3 dalies 3 punkto nuostatą, pasisakė, kad pareiškėjų 2025 m. kovo 18 d. prašymas nustatyti Sklypui naudojimo būdus buvo išnagrinėtas ir jį atsakyta Sprendimu. Rašte į pareiškėjų pakartotiniame prašyme nurodytą argumentą dėl Sklypo priklausymo neurbanizuotoms ir neurbanizuojamoms teritorijoms atsakovė nurodė, kad Sklypas patenka į miškų ir miškingų teritorijų bei ekstensyvaus užstatymo zonas ir kad pastaroji priskiriama urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinėms zonoms.

Komisijos vertinimu, atsakovė nepagrįstai laikė, jog pareiškėjai pakartotiniame prašyme nepateikė naujų duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakovės atsakymo, t. y. Sprendimo, pagrįstumu ir konsekvencionaliai nepagrįstai vadovavosi VAI 11 straipsnio 3 dalies 3 punktu. Priešingai nei teigia atsakovė atsiliepime, Komisija sprendžia, jog pareiškėjai pakartotiniame prašyme atsakovei nurodė naują aplinkybę dėl Sklypo nepriskyrimo urbanizuojamoms teritorijoms ir tuo pagrindu ginčijo atsakovė priimtą Sprendimą.

Pažymėtina, kad LVAT savo praktikoje yra konstatavęs, jog administraciniame teisme nagrinėjamos bylos dėl individualaus administracinio akto teisėtumo ribas apibrėžia ne tik pareiškėjo suformuluotas skundo dalykas, bet pirmiausiai procesas, kuris vyko viešojo administravimo institucijoje, kurios sprendimas, veiksmai ar neveikimas yra skundžiami administraciniam teismui, t. y. administraciniame teisme nagrinėjamos bylos ribas apibrėžia suinteresuoto asmens kreipimasis dėl tam tikro sprendimo priėmimo ir viešojo administravimo subjekto priimtas sprendimas ar atlikti

veiksmi. Administracinis teismas sprendžia dėl administracinių sprendimų ar veiksmų teisėtumo atsižvelgdamas į tai, koks prašymas buvo paduotas institucijai ir kokį sprendimą turėjo teisę priimti institucija nagrinėdama jai paduotą prašymą, ar priimtas sprendimas atitinka aukštesnės galios teisės aktus, ar šis sprendimas priimtas surinkus pakankamai faktinių duomenų, ar nagrinėjant klausimą nebuvo pažeistos procedūrinės taisyklės, o kartu ir besikreipiančio asmens teisės. Administracinis teismas neturi kompetencijos išspręsti klausimą, kuris nebuvo išnagrinėtas institucijoje, arba priimti administracinį sprendimą, nes byloje yra tikrinamas tik viešojo administravimo subjekto sprendimo, veiksmų ar neveikimo teisėtumas, t. y. vykdoma viešojo administravimo subjekto kontrolė (~~OBJ~~ ~~OBJ~~ ~~OBJ~~ straipsnis) (LVAT 2018 m. spalio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. ~~OBJ~~).

Nagrinėjamu atveju Komisija vadovaujasi ir teismų praktika, kurioje išaiškinta, jog asmens kreipimosi į viešojo administravimo subjektą forma nustatoma atsižvelgiant (vertinant) į tokio kreipimosi turinį, o ne jo pavadinimą (pvz., LVAT 2012 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A602-1252/2012; 2012 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A520-2918/2012; 2012 m. spalio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A492-2452/2012; 2014 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-494/2014 ir kt.).

Komisija atkreipia dėmesį ir į teismų praktiką, kurioje išaiškinta, kad asmuo, nepriklausomai nuo dokumento, kuriuo kreipiasi į viešojo administravimo subjektą, pobūdžio (skundas, pareiškimas, prašymas), turi teisę, kad šis kreipimasis būtų išnagrinėtas ir į jį būtų atsakyta teisės aktų nustatyta tvarka. Nagrinėjamu atveju pareiškėjai teigia, kad jų pakartotinis prašymas, pateiktas atsakovei, buvo išnagrinėtas netinkamai, o tai, Komisijos vertinimu, neriboja pareiškėjų, manančių, kad jų pakartotinis prašymas išnagrinėtas ir į jį atsakyta netinkamai, teisės kreiptis į teismą (*šiuo atveju į Komisiją*) su reikalavimu įpareigoti jį išnagrinėti ir į jį atsakyti teisės aktų nustatyta tvarka (LVAT 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-190-492/2022; 2018 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-651-624/2018).

VAĮ administraciniam sprendimui nustatytų reikalavimų aiškinimas išsamiau detalizuojamas LVAT suformuotoje praktikoje, kurioje nurodoma, kad tikrinant viešojo administravimo subjekto sprendimą (bendrine prasme) VAĮ 10 straipsnio aspektu turi būti nustatyta, ar asmuo, kuriam adresuotas aktas, iš esmės galėjo ir turėjo suvokti (suprasti) priimto sprendimo faktinius ir teisinius pagrindus, jo priėmimo motyvus (pvz., LVAT 2023 m. vasario 22 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-105-502/2023, 2023 m. gruodžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1257-968/2023 ir kt.).

Motyvavimo pareigos turinys LVAT praktikoje visų pirma siejamas su teisėtumo principo suponuojamų reikalavimų laikymusi. Įgyvendindamas diskrecijos teisę, viešojo administravimo subjektas privalo atidžiai ištirti, paremti savo vertinimą argumentais, kurie yra reikšmingi ir kurie pagrindžia jais remiantis padarytas išvadas, atspindi faktines aplinkybes tokias, kokios jos iš tikrųjų yra, bei kurių pakanka pagrindimui, ir atsižvelgti į visus svarbius veiksnius (pvz., LVAT 2014 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-563/2014).

Be to, LVAT savo praktikoje yra nurodęs, jog VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje individualiam teisės aktui nustatyti reikalavimai laikytini gero administravimo principo atspindžiu (pvz., LVAT 2015 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015). Gero viešojo administravimo principas įpareigoja viešojo administravimo subjektą, priimant sprendimą, jame nurodyti faktinių aplinkybių bei teisės normų, kurių pagrindu priimtas sprendimas, visumą (pvz., LVAT 2013 m. gegužės 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A444-878/2013, 2021 m. lapkričio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-2577-602/2021 ir kt.).

Kaip matyti iš pareiškėjų pakartotinio prašymo, adresuoto atsakovei, ir iš pareiškėjų skundo Komisijai turinio, pareiškėjai Sklypo negalimumą laikyti priskirtinu urbanizuojamai teritorijai, grindė Saugomų teritorijų įstatymu ir ta aplinkybe, kad Sklypas yra (duomenys neskelbtini) draustinyje.

Saugomų teritorijų įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draustiniuose neleidžiama veikla, galinti pakenkti kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms (juos sunaikinti, sužaloti). Siekiant išsaugoti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamasias kultūros vertybes, gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose negali būti statomi vizualinę taršą sukeliančios statiniai, sodinami želdiniai, užstojantys istorinę, kultūrinę ir estetinę vertę turinčias panoramas (2 dalis).

Statybos gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose: 1) leidžiama statyba, kuri neprieštarauja teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, įstatymams, saugomų teritorijų nuostatams; 2) nauji sodybos pastatai ir inžineriniai statiniai statomi, esami rekonstruojami laikantis etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų. Sodyboje gali būti tik vienas gyvenamosios paskirties vieno ar dviejų butų pastatas (namas); 3) leidžiama atkurti kultūros paveldo objektus pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą; 4) statesniuose kaip 15 laipsnių natūraliuose šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės ir apatinės briaunos leidžiama didinti esamų pastatų tūrius, kai pastatai rekonstruojami laikantis etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų, įtvirtintų draustinių nuostatuose (kai draustinis yra valstybiniame parke ar biosferos rezervate, – valstybinio parko ar biosferos rezervato nuostatuose, jeigu nėra patvirtintų individualių draustinio nuostatų, – bendruose gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatuose), ir statyti draustinio tvarkymo plane (kai draustinis yra valstybiniame parke ar biosferos rezervate, – valstybinio parko ar biosferos rezervato planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo planuose) nustatytose teritorijose numatytus pastatus; 5) leidžiama atstatyti sodybos pastatus buvusioje sodyboje; 6) ne sodyboje – pievose ir ganyklose – leidžiama statyti inžinerinius statinius – stogines laisvai laikomų žolėdžių ūkinių gyvūnų, įregistruotų Ūkinių gyvūnų registre, prieglobsčiui nuo kritulių ir vėjo.

Sprendime atsakovė, atsisakydama tenkinti pareiškėjų prašymą, nurodė, kad nors pareiškėjų pageidaujami vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų naudojimo būdai neprieštarauja Bendrojo plano sprendiniams, tačiau turi būti vertinama ir tai, ar kituose teisės aktuose nėra numatytų ribojimų. Toliau Sprendime atsakovė nurodė, kad teritorijoje, kurioje yra Sklypas, nėra išvystyta susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra, t. y. iki sklypo nėra suplanuoto ir (ar) suprojektuoto privažiavimo, kuris atitiktų statybos techninio reglamento STR 2.065.04:2014 „gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933, keliamus. Kadangi teritorijos susisiekimo infrastruktūra yra nepakankama, ją, atsakovės manymu, reikia planuoti rengiant detalų planą ir pasiūlė pareiškėjams kreiptis dėl detaliojo plano rengimo organizavimo.

Pakartotiniame prašyme atsakovei pareiškėjai nurodė, kad nesutinka, jog teritorija, kurioje yra Sklypas, laikytina urbanizuojama, priešingai, pareiškėjų manymu, vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymu, Sklype galima tik buvusios sodybos atstatymas ir kad tam esama infrastruktūra yra pakankama.

Pagal Teritorijų planavimo įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punktą detalieji planai rengiami, jeigu jie parengti, bendruosiuose planuose nustatytooms urbanizuotoms ir urbanizuojamoms teritorijoms, kai numatomas teritorijos vystymas, o numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir (ar) suprojektuotos inžinerinės ir (ar) socialinės savivaldybės infrastruktūros ir ją reikia planuoti.

Iš paminėto reglamentavimo matyti, kad detalieji planai reikalingi ne visoms urbanizuotoms ir urbanizuojamoms teritorijoms, o toms urbanizuotoms ir urbanizuojamoms teritorijoms, kuriose numatomas teritorijos vystymas.

Komisija pažymi, kad atsakovė skundžiamame Rašte tik nurodė, kad pagal Bendrąjį planą Sklypas patenka į miškų ir miškingų teritorijų ir ekstensyvaus užstatymo zonas, ir kad Bendrojo plano sprendinių pagrindinio brėžinio reglamentų 2 lentelės 2 punkte nurodyta, jog gyvenamoji zona, taip pat ir ekstensyvaus užstatymo funkcinė zona, priskiriama urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinėms zonoms. Iš šių atsakovės nurodytų aplinkybių neaišku, kuo remiantis atsakovė laiko, jog Sklypas, kuris yra (duomenys neskelbtini) draustinyje ir kuris priklauso Saugomų teritorijų įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nurodytų objektų, kuriuose statyba griežtai reglamentuota, sąrašui, patenka į teritoriją, kuriai numatomas vystymas, kaip nurodyta Teritorijų planavimo įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punkte, ir kad jai privalomas detalus plano rengimas. Pareiškėjai, kaip Komisija nustatė iš byloje nustatytų aplinkybių visumos, dėl to ir kreipėsi su skundu į Komisiją, nes iš skundžiamo Rašto bei Sprendimo nesuprato, kodėl saugotina teritorija – draustinis atsakovės laikytina urbanizuojama teritorija, kuriai numatomas vystymas, kodėl vienos sodybos atstatymas ginčo teritorijoje atsakovės vertintas kaip visos teritorijos vystymas ir kodėl privažiuojamojo iki sodybos kelio plotis 0,5 metro

mažesnis nei nurodyta Reglamente, nors kelias veda tik iki vienos sodybos, atsakovės laikytas nepakankama infrastruktūra.

Komisija vertina, kad atsakovė, į pareiškėjų pakartotinį prašymą atsakydama, kaip pati atsakovė nurodė atsiliepime, tik informaciniu Raštu, pažeidė Taisyklių 45.3 papunktį, nesivadovavo aukščiau nurodytais VAI įtvirtintais įstatymo viršenybės principu, reiškiančiu, kad administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais, išsamumo principu, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį, bei pažeidė VAI 10 straipsnio 5 dalyje nurodytus reikalavimus administraciniam sprendimui, t. y. kad administraciniame sprendime turi būti nurodytas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės bei administracinio sprendimo motyvai.

Apibendrinama byloje nustatytas aplinkybes, Komisija konstatuoja, kad atsakovė, gavusi pareiškėjų pakartotinį prašymą su nurodyta nauja aplinkybe dėl Sklypo negalimumo priskirti urbanizuojamai teritorijai, turėjo ne atsakyti pareiškėjams, kaip atsakovė nurodo atsiliepime, informaciniu Raštu apie pareiškėjų pakartotinio prašymo nenagrinėjimą, o išnagrinėti pareiškėjų pakartotinį prašymą kaip grindžiamą nauja aplinkybe ir priimti išsamų sprendimą, atitinkantį VAI 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus.

Įvertinus ginčui aktualų teisinį reglamentavimą konstatuotina, kad atsakovė tinkamai neišnagrinėjo pareiškėjo pakartotinio prašymo dėl Sklypo naudojimo būdo(-ų) nustatymo, todėl skundžiamas Atsakovės Raštas naikintinas, o atsakovė įpareigotina iš naujo išnagrinėti pareiškėjų pakartotinį prašymą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 2 dalies 6 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjų skundą tenkinti iš dalies.

Panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2025 m. rugsėjo 11 d. raštą „Dėl pakartotinio prašymo nustatyti žemės sklypui (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) naudojimo būdus“ ir įpareigoti Administraciją iš naujo išnagrinėti pareiškėjų „Asmuo X“ ir „Asmuo Y“ 2025 m. liepos 23 d. pakartotinį prašymą nustatyti naudojimo būdus neurbanizuotai ir neurbanizuojamai teritorijai (žemės sklypui, k. Nr. (duomenys neskelbtini)) ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Bylą dalyje dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2025 m. liepos 14 d. rašto „Dėl atsisakymo nustatyti žemės sklypui (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) naudojimo būdus“ panaikinimo nutraukti.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Raminta Ramanauskienė

Komisijos narės

Vaida Jokubauskaitė

Danutė Kulikauskienė

Svetlana Sinkevičienė